

מסורת הש"ס

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה כב.

עין משפט
נר מצוה

(א) ויבין מה ש"ס נחלקים
הרמב"ם (ב) ס"ח ח"ן
(ג) פסחין ד' ח' ח'
(ד) ויבין (פ"ג) ד' נ'י
הר"ף המל"ש בסוף
יממות רב משה וי"א
ביממות כה ע"י חוספת
חולין ד' ד"ה ממניס'
(ה) ויממות ס"ה ע"ש
(ו) ויבין (המניס') ו' ו'ל'
ד' (ח) ו'ל' שמעון
(ט) ו'ל' וי"ס (י) ו'ל'
ע"ש (כ) ו'ל' שמעון
(ל) נכ"ס (המניס') (ח) ו'ל'
פירש ר"ש.

תורה אור השלם

1. ויאמר יי אל משה
ואל אהרן בארץ מצרים
לאמור
2. קדש מועדי יי מקראי
ארבע אשר תקראו אתם
במועדים: ויקרא כד ד

מוסף רש"י

אלו הן הפסולין.
לפני להעיד ויחזקו
כ"ג לעדות דתלן גולן
מכריזין הן דלשכתא
לא קניא ומגיל גיל ליה
ויעובין פ"ג: ויבין שכן
גולן הן היתורא אמר
אל שפת רשע עד, וכל
שכן דין (פסולין שם)
וסחרי שביעית. הוציא
והסתר ממנו מעבדיו על
דבר תורה, הוה ליה כרשע
החכם ופסול לזון ולהעיד
שניתא אחי הלל (שם)
דמחמא חמא לללה ולא
למסורה הוה שומע ממנו
לפטור עבדיו על המעון.
רשע הוא ויחזקו אמר
אל שפת רשע עד ויעובין
שם הרין עלך ארבעה
ראשי שנים

מעשה ועברו יוסר מארבעים וזג וכו': שופר. כך שמו:
מתני' אב ובנו שראו את החדש כו': שאם יפסל. יכשל בפיו
כשידקוהו דלמקמן (דף פ"ג): גמ' סהא כשרה כנס.

ולע"פ שם אחים: סהא מסורה לנס. לחשוני הדור אזי מוסר
שיקבלו העדות ויקדשו החדש ולא
להכשיר קרובים בל: כיני פניס.
ממניסין קמיה דרזג מי המכשיר ומי
הפוסל: איפסא. תינא ר' יוסי
אומר אב ובנו וכל הקרובים כשירין
אר"ש מעשה בטוביה כו': אל
משום הכי. דלפנת דר"ש לרבי יוסי
לא חמר לך מדי כי אמרת הלכה
כרבי (ו) וי"ס) דהיינו דר' (ו) (שמעון):

מתני' אלו הן הפסולין כו':
בקיבא. חמיות של ע"ס
שמעון דעברון ואמור רבנן
אסמכתא לא קניא ויהי הן גולתין
מדרכנן דמלאורייתא ו' אינו קרוי
גולן אלא החוטף מיד איש כדכתיב
(שמואל ב כג) ויגול את הנחת מיד
המצרי: ופלו כרביס. לאו גולן
דלורייתא הוא למפסליה משום אל
משע עד חמם (שמות כג) דהא מנפשיה
יהיב ליה: מפריחי יוניס. היינו נמי
כעין קיבא אי תקדמיה יונק ליוני:
וסחרי שביעית. עושין סחורה בפירות
שביעית דרממנא אמר (ויקרא כה)
לללה ולא לסחורה (פ"ו ס"ג). ולפי
שנחשדו כל אלו לעבור על דת מחמת
ממון חשדום להיות מעידים שקר ע"י
ממון ושחד: ופענדים. פסולי
דלורייתא הוא ק"ו מאשה כדלמחר
ב"ק (דף פ"ח): גמ' סהא אשה
כשרה לם. כגון להעיד על מיתת
אדם להשיא את אשמו ועל סוטה
לעומתא כשחיה שאל תשעה:
גולן דכריסא אכל גולן דלורייתא
דח"ף לעבור כפרהסא לא הכשירו
חכמים לעדות אשה ואע"פ שהכשירו
את העבד ואת האשה דפסולי
דלורייתא: מתני' מי שראה אס
החדש כו': מריכין אוסו. אף
בשבת: ואס נודה לנס. אס יס
אורכיס דנדרן כמו ואתה נודה את
נפשי (שמואל א ד) והבייתוסים
והכותים הם היו אורכיס לנס לעכס
כדי להטעות את חכמים:

הדרן עלך ארבעה ראשי שנים

אם אין מכירין אוסו. אס אין ב"ד
מכירין את העד אס נאמן
וכשר הוא: משלחין. ב"ד שנעירו:
אמר עמו. להעיד עליו לפני ב"ד
הגדול שמקדש את החדש: משקלנו
כנייטוסים. מפרש בגמרא (פ"ג) גמ'
ומד

ופסלו את עבדו. סכרי לה כר"ש דמכשיר בקרוב נקרוז והחדש הזה
לנס היינו כנס ודרשין נמי כשרין ומיוחסין למעטוי גר
וממור כדדרשין מאתן דמוין לך כפ' אחד דיני ממונות (פסחין דף
ו) אלו הן הפסולין. בגמרא משמע של הפסולים דמתנתין

דרננן דלמרי' עלה זאת אומרת גולן
דכריסא כשר לעדות אשה והשחא
משחק בקיבא למ"ד בפרק זה בורר
(פסחין דף כד:) לפי שאין עושקין
כישובו של עולם נוחא ולמ"ד נמי
משום דהוא אסמכתא אין נחש
גולן בעיניו כיון דמדעתו נותן ומלה
בדית שאינה קלואה דרננן ואפי'
בדית קלואה נמי לא משמע ליה
לאיניס איסורא כשנותן לו מדעתו
אלא אי"כ ממשכנו על כרחו ומפריחי
יוניס למ"ד אי תקדמיה יונק ליוני היינו
משחק בקיבא ולמ"ד אלא אין כהן גול
אלא משני דרבי שלום צעלמא וסחרי
שביעית מיירי בשביעית בזמן הזה ור'
היא דלשכתא בפרק השולח (גיטין דף
לז) א"כ בסמורה דרננן כי הדיא דה
בורר (פסחין דף כו.) גבי ממלאי
מעות לעניים ואלו עניים ואספו
ומימי שאין זו סחורה גמורה דלזלי
למכור פירות שביעית לע"ה גבי
בשילוממיהו וסא דמשמע בפרק
לולב הגזול (סוטה דף לו.) ושם דמות
למכור פירות שביעית לע"ה גבי
מכילע לזי דמי אמרו גולל משום
דאין מוסרין דמי פירות שביעית
לע"ה אכל משום סחורה לא אסור
ובפרק זה בורר (פסחין דף כו.) נמי
למכור פירות שביעית לע"ה גבי
גבי סאה תרומה שנפלה לפחות ממאה
של שביעית וי"ל בדבר המלקט ע"מ
לאכול והוא מותר למכור וכן פורע
חובו בפרק בתרא דע"ז (דף כב. ושם)
דאסור משום אכלה ולא לסחורה
משמע דפרשין ואפשר לזקק ע"מ
לאכול לא משום סחורה אלא לזקק
זול ע"מ למכור צורך שגורה להרויח
זולע ע"מ מחמת עבירה מופסלי מכשיר
סידון סחורה ע"פ הירושלמי וענדים
בפרק זה בורר (פסחין דף כד:)
לא מני להו דפסולין דלורייתא אכל
הכא אלא ערין למיתני דלא תימא כיון
דלא מחמת עבירה מופסלי מכשיר
לעדות החדש מדי דהוא אקרוינס
לר"ש: מחללין את השבת. עדים
שראו את החדש ואפילו עדים
המעידים עליהם כשאין ב"ד מכירין
עדי החדש מחללין את השבת להעיד
עליהם דמוכח דר"ש פרק שני
שהלך ר' יהושע אלא העד כלאש
בשבת להעיד עליו:
הדרן עלך ארבעה ראשי שנים
משלחין עמו אחר להעיד.
ואוסו אחר נמי מחלל
עליו את השבת דפרישטו לעיל
בסוף פרק ראשון:

ומד

להענין על העד שראה את החדש, כי כשר הוא לקבל פסנו זו העדות, ולעולם צריכין שני עדים להעיד על כל אחד ואחד.

(א) נחל כור דליל וק"ל דכל הקרובין פסולין לעדות החדש.

קיד א מ"י ס"ב מהל'
קידוס החדש ה"א:
קב"ב ב מ"י פ"י מהל'
עדות הלכה ד סהג
לאין דר טור וס"ע ח"מ
ס"ל ד ספ"י י וספ"י טו:
קב"ב ג מ"י שם ס"ט ה"א
טו"ש"פ שם ספ"י יט:
ק"ל ד מ"י פ"י מהל'
גיטין ב הלכה א (ו) פ"א
מהל' סוטה ה' (טו) סהג
ספ"ן : טו"ש"פ א"ש"פ סהג
ז ספ"י ג:
קיד א מ"י פ"י מהל'
קידוס החדש ה"א:
א (מ"י) שם ה"א א (ב):
א ז מ"י שם הלכה א:
ב ב מ"י שם ס"ב ה"א:

רבינו חננאל

מתני' מעשה שצברו
יותר מארבעים זוג כולי.
(ירושלמי) (ירושלמי) וכל
המכסב את הרכים
משעות מצוה (ערך) נדור.
(פ"ג) אב ובנו שראו את
החדש כו'. עד ו' שמעון
אמר אב ובנו וכל הקרובים
כשירין לעדות החדש,
ומאי טעמא דר' שמעון,
דכתיב ויאמר ה' אל משה
ואל אהרן בארץ מצרים
לאמור החדש הזה לכם
ראש חדשים, כלומר עדות
החדש תהא כשירה בכם,
ואפי"כ שאתם קרובין.
ורבנן עדות זו מסורה לכם,
וקמיא לן דכל הקרובין
לזולב הפסולין (פסולין)
לעדות החדש: (פ"ג)
ואלו הן הפסולין המשחק
בקיבא בול, זה הכלל כל
עדות שאין האשה כשרה
לה אף אילו כולם אינן
כשרין לה, ויכין שהאשה
פסולה לעדות החדש, אף
אלו הבורחין במשנתה
וכיוצא בהן פסולין לעדות
החדש. ודייקין מינה הא
עדות שהאשה כשרה לה,
בגון מיתא ובעל שאפילו
הנשים כשרות, כדנזון
באחרות יבמות הוחק
להיות משיאין עד מפי
עד ומפי אשה בול.
גם הפסולין הללו כשרין
להעיד כי מה בעלה של
זו ותנשא על פיהן, וא"ר
מנשה זאת אומרת, כלומר
נחברו לנו מדיקא של
משנה, כי גולן דרבנן כגון
משחק בקיבא וכיוצא
בהן שחן פסולין מרבנן,
כשרין להעיד כי מה בעלה
של זו, דהא הנשים נאמנות
בעדות זו, ואוקמינא בפרק
דני פסולות בשלשה לר'
סאור דאמר עד וזמם
פסול לכל החדש, והלכתא
כוותיה: (מתני') מי שראה
את החדש בול, לא
מיתוקמא בוסן הוה אלא
ביוסן ותשרי בלבד.
הדרן עלך ארבעה ראשי
שנים ה'.

אם אין מכירין אותו
משלחין עמו אחר להעיד
בול. אוקמינא מאי אחר
דתינ במתניתין, זוג אחר,
אין ספירין אותו

